

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
Giriş.....	1

Birinci Bölüm

Borç, Borç İlişkisi ve Sorumluluk Kavramı

1. BORÇ VE BORÇ İLİŞKİSİ KAVRAMI İLE BORCUN UNSURLARI.....	3
I. Borç ve Borç İlişkisi Kavramı.....	3
II. Borç İlişkisinin Unsurları	5
A. Alacaklı.....	5
B. Borçlu.....	6
C. Edim: Borç İlişkisinin Konusu	6
1. Edim Kavramı	6
2. Edimin Konusu	6
a. Edimde Bulunması Gereken Özellikler.....	6
aa. Edimin İfasının Mümkün Olması	7
bb. Edimin Hukuka (Contra Leges), Ahlaka ve Adaba Aykırılı (Contra Bonos Mores) Olmaması	8
cc. Edimin Belli veya Belli Edilebilir Olması	8
dd. Edimin Para ile Ölçülebilir Olması	10

3. Edim Türleri.....	10
a. Genel Olarak	10
b. Edim Fiiline Göre Türleri.....	13
aa. Olumlu Edim	13
bb. Olumsuz Edim.....	13
c. Belirleniş Şekline Göre Edim.....	14
aa. Parça Borcu (Ferdiyle Belirlenen Edim)	14
bb. Cins Borcu (Nev'iyile Belirlenen Edim).....	14
cc. Seçimlik Borç (Obligatio Alternativa)	15
d. Bölünebilir Olup Olmamasına Göre Edim.....	17
aa. Bölünebilir Edim.....	17
bb. Bölünemez Edim	17
2. ROMA HUKUKUNDA SORUMLULUK KAVRAMI.....	19
I. Genel Olarak	19
II. Roma Hukukunda Sorumluluk Türlerinin Gelişim Aşamaları	21
A. Ius Civile Dönemi' de Borçlunun Sorumluluğu.....	21
B. Praetorlar Döneminde Borçlunun Sorumluluğu.....	21
C. İmparatorluk Döneminde Borçlunun Sorumluluğu.....	23
III. Roma Hukukunda Sorumluluk İlkeleri.....	24
A. Kusursuz Sorumluluk İlkesi (Objektif Sorumluluk).....	25
B. Kusur Sorumluluğu İlkesi (Subjektif Sorumluluk)	26
1. Dolus (Kast)	27
2. Culpa (İhmal)	27
a. Ağır İhmal (Culpa Lata).....	28
b. Hafif İhmal (Culpa Levis).....	28
aa. Bütün Kusurlardan Sorumluluk (Omnis Culpa) Kuralının Taraflarca Hafifletilmiş Olduğu Durum	29
bb. Bütün Kusurlardan Sorumluluk (Omnis Culpa) Kuralının Hukuk Düzeni Tarafından Hafifletilmiş Olduğu Durum	29
aaa. Fayda Prensibinin Uygulandığı Durumlar.....	29

cc. Bütün Kusurlardan Sorumluluk (Omnis Culpa) Esasının Hafifletilmediği Durumlar.....	30
aaa. Kamu Yararı Gereği Çıkarları Özel Olarak Korunan Bir Takım Kişilere Karşı Sorumluluğun Ağırlaştırıldığı Durumlar	31
bbb. Vekaletsiz İş İdaresinde (Negotiorum Gestio)	31
ccc. Otel, Gemi ve Ahır Sahipleri'nin (Receptum Nautae, Caupones Et Stabularii) Sorumluluğu	31
ddd. Mensor'un Sorumluluğu	32
3. Diligentia	32
4. Beklenmedik Olay (Causa Fortuitus)	32
IV. Roma Hukukunda Sorumluluk Açısından Borç İlişkilerinden Doğan Borçların Türleri.....	33
A. Tam Borçlar (Obligatio civilis).....	34
B. Eksik (Tabii = Doğal) Borçlar (Obligatio Naturalis)	35
1. Eksik Borç Kavramı ve Özellikleri.....	35
2. Roma Hukukunda Eksik Borçların Çeşitleri	36
a. Kölelerin Borçları.....	38
aa. Kölelerin Hukukî İşlemlerinden Doğan Borçları... 38	
bb. Kölelerin Haksız Fiillerinden Doğan Borçları	44
b. Aile (Familia) Üyelerinin Birbirlerine Karşı Borçları..	44
Birinci Bölüm İçin Kaynakça	51

İkinci Bölüm

Borç İlişkisinin Kaynakları: Sözleşmelerden, Haksız Fiillerden ve Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar

3. Borç İlişkisinin Kaynakları.....	53
I. Genel Olarak Borç İlişkisinin Kaynakları	53
II. Sözleşmelerden Doğan Borç İlişkileri.....	54

A. Roma Hukukunda Sözleşme Kavramı.....	54
B. Sözleşme Hukuki Bir İşlemdir.....	55
1. Genel Olarak.....	55
2. Hukuki İşlem Kavramı.....	56
3. Hukuki İşlemin Unsurları.....	56
a. Hukuki İşlemin Kurucu Unsuru Olarak Hukuki İşlem Yapma İradesinin Açıklanması.....	57
aa. İrade İle Bu İradenin Beyanı Arasında İstenerek Yaratılan Uyumsuzluklar.....	58
aaa. İrade ile bu iradenin beyanı arasında bir tarafın isteği ile yaratılan uyumsuzluk.....	58
bbb. İrade İle Bu İradenin Beyanı Arasında İki Tarafın İsteği İle Yaratılan Uyumsuzluk.....	58
bb. İrade İle Beyan Arasında İstenmeden Ortaya Çıkan Uyumsuzluklar.....	59
aaa. Hata (Yanılma - Mistake).....	59
bbb. Hile (Aldatma -Fraud).....	59
ccc. Tehdit (Korkutma- Duress).....	59
b. Hukuki İşlemin geçerlilik Unsuru Olarak Hukuki İşlem Ehliyeti.....	59
4. Hukuki İşlemin Genel Türleri.....	60
a. Oluşumları İçin Gerekli İrade Açıklamasının Sayısına Göre Tek Taraflı – İki Veya Çok Taraflı Hukuki İşlemler.....	60
aa. Tek Taraflı Hukuki İşlemler.....	60
bb. İki veya Çok Taraflı Hukuki İşlemler.....	60
aaa. Kararlar.....	60
bbb. Sözleşmeler.....	60
b. Malvarlığına Etkisi Bakımından Hukuki İşlemler.....	61
aa. Borçlandırıcı Hukuki İşlemler (İltizamî Muameleler).....	61
bb. Tasarruf İşlemleri.....	61
c. Etkilerini Doğurdıkları An Açısından Hukuki İşlemler.....	62

aa. Sağlararası Hukuki İşlemler	62
bb. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemler	62
d. Amaçları (Borcun Sebebi) Yönünden Hukuki İşlemler	62
aaa. İfa Sebebi (Causa Solvendi).....	63
bbb. Alacak Sebebi (Causa Credendi).....	63
ccc. Bağışlama Sebebi (Causa Donandi)	63
ddd. Cihaz sebebi (Causa Dotis)	63
5. Hukuki İşlemlerde Şekil.....	63
6. Hukuki İşlemlerde Hükümsüzlük Halleri	64
a. Yokluk (Keenlemyekün - Non-Existence).....	64
b. Kesin Hükümsüzlük (Mutlak Butlan)	65
aa. Tam Butlan	65
bb. Kısmi Butlan	66
c. İptal Edilebilirlik (Nispi Butlan) Sebepleri.....	66
aa. Düzelebilir Hükümsüzlük Hâlleri	67
bb. Bozulabilir Geçerlilik.....	67
aaa. Gabin	67
d. Tek Tarafalı Bağlamazlık (Noksanlık-Deficit in the Procedure)	68
e. Nispi (Sınırlı) Etkisizlik	68
7. Sözleşmeler	69
a. Sözleşmelerin Kurulma Şartları	69
aa. Hukuki İşlem Ehliyeti	69
bb. Sözleşme Yapma iradesi	69
C. Roma Borçlar Hukukunda Düzenlenen Sözleşme Tipleri.....	69
1. Aynı Sözleşmeler (Re Contrahitur)	70
2. Sözlü Sözleşmeler (Verbis Contrahitur).....	70
3. Yazılı Sözleşmeler (Litteris Contrahitur).....	71
4. Rızai Sözleşmeler (Consensu Contrahitur).....	71
D. Sözleşmenin Kurulması	72
E. Sözleşmelerde Şekil	72
F. Roma Hukukunda Sözleşme Özgürlüğü İlkesi	72
G. SÖZLEŞMELERİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	73

III. Sözleşme Benzerlerinden (Quasi Contractus) Doğan Borç İlişkileri	73
A. Genel Olarak	73
1. Vekâletsiz İş Görme (Negotiorum Gestio).....	74
a. Tanımı ve Niteliği.....	74
b. Vekâletsiz iş görmenin Tarafları.....	74
c. Vekâletsiz iş görmenin şartları.....	74
aa. Vekâleti olmama (Vekâletsizlik)	74
bb. Yapılan İşin Başkasına Ait Olması	75
cc. İş Görme iradesi	75
d. Tarafların hak ve borçları.....	75
e. Vekâletsiz İş Görmeden Doğan Davalar	75
aa. Actio Negotiorum Gestorum Directa	75
bb. Actio Negotiorum Gestorum Contraria	75
2. Tutela (vesayet).....	76
3. Communio Indicens (müşterek mülkiyet)	76
4. Legatum (muayyen mal vasiyeti).....	76
5. Interrogatio Iniure (Magistra Önünde Soru Sorma)	76
6. Sebepsiz zenginleşme.....	76
IV. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar	76
a. Tanımı ve Unsurları	77
b. Sebepsiz Zenginleşme Davası	77
aa. Sebepsiz Zenginleşme Davasının Açılabilirliği Haller	78
aaa. Borç Olmayan Şeyin Tediye (Condictio Indebiti)	78
bb. Sebepsiz Zenginleşme Davasının Açılmayacağı Haller	78
aaa. Zamanaşımına Uğramış Bir Borcun Ödenmesi.....	78
V. Haksız Fiillerden Doğan Borçlar.....	78
A. Genel Olarak.....	78
B. Haksız Fiil Kavramı	80

C. UNSURLARI	80
1. Hukuka Aykırı İnsan Fiili	80
2. Kusur.....	81
3. Zarar.....	81
4. İlliyet Bağı (Nedensellik Bağı veya Sebep – Sonuç İlişkisi)	82
D. Roma Hukukunda Haksız Fiil Çeşitleri.....	82
1. Ius Civile Tarafından Tanınan ve Bir Actio İle Yaptırıma Bağlanan Haksız Fiiller.....	82
a. Furtum.....	83
aa. Furtum Kavramı ve Kapsamı	83
aaa. Furtum Rei	83
bbb. Furtum Possessionis	83
ccc. Furtum Usus	83
bb. Konusu	84
cc. Unsurları	84
dd. Furtumdan Doğan Davalar.....	85
aaa. Actio Furti	85
bbb. Condictio furtiva	85
ccc. Rei Vindicatio	85
ee. Furtumun Türleri.....	85
aaa. Suçüstü Hırsızlık (Furtum Manifestum)	85
bbb. Suçüstü Olmayan Hırsızlık (Furtum Nec Manifestum)	86
b. Rapina.....	86
c. Damnum iniuria datum.....	86
d. Iniuria	86
2. Praetorlar Tarafından Tanınan ve Bir Actio İle Yaptırıma Bağlanan Haksız Fiiller.....	86
E. Haksız Fiilden Doğan davalar.....	87
VI. Haksız Fiil Benzerlerinden Doğan Borçlar (Quasi Delictum).....	87
İkinci Bölüm İçin Kaynakça	89

Üçüncü Bölüm
Roma Hukukunda Borçları ve Borç İlişisini
Sona Erdiren Nedenler

4. Genel Olarak Borcu ve Borç İlişisini Sona Erdiren Nedenler	91
I. Borcun İfası	93
A. İfanın Konusu	93
B. İfa Edecek Kişi	95
C. İfa Edilecek Kişi	96
1. Alacaklı Dışında Borcun İfa edilebileceği Üçüncü Kişiler	96
D. İfa Yeri	96
1. Genel Olarak	96
2. İfa Yerinin Borcun Niteliğine Göre belirlenmesi	97
a. Taşınır Malların İfa Yeri	97
b. Taşınmaz Malların İfa Yeri	97
c. Çeşit (Nev'i=Cins) Borçlarında İfa Yeri	97
d. Parça borçlarında ifa yeri	97
E. İfa Zamanı	97
1. Süreye Bağlanmamış Borçlarda İfa Zamanı	97
2. Süreye Bağlanmış Borçlarda İfa Zamanı	98
F. İfanın İspatı	98
G. Borçların İfa Edilmemesi ve Sonuçları	99
1. Genel Olarak	99
2. Borçlunun Borcunu İfa Etmemesi	100
3. Borçlunun Temerrüdü (Mora Debitoris)	100
a. Borçlunun Temerrüdü Kavramı ve Koşulları	100
b. Borçlunun Temerrüdünün Sona Ermesi	101
c. Borçlunun Temerrüdünün Sonuçları	102
4. Alacaklının Temerrüdü (Mora Creditoris)	102
a. Alacaklının Temerrüdü Kavramı ve Koşulları	102

b. Alacaklının Temerrüdünün Borçlu Açısından Sonuçları	103
c. Alacaklının Temerrüdünün Sona Ermesi	103
II. Yenileme (Novatio)	104
A. Kavram	104
B. Koşulları.....	104
1. Eski borcun ortadan kaldırılması.....	104
2. Yeni bir borcun meydana getirilmesi.....	105
3. Yeni borcun geçerli bir borç olması.....	105
4. Eski borçtan farklı olması	106
a. Eski Borcun Kapsamında Yenilik Yapılarak Borcun Yenilenmesi.....	106
b. Eski Borcun Taraflarından Birinin Değiştirilerek Borcun Yenilenmesi.....	106
aa. Alacaklı Tarafın Değişmesi İle Yenileme	106
bb. Borçlu Tarafın Değişmesi İle Yenileme.....	107
5. Tarafların yenileme için açıkça anlaşmış olmalarıdır	107
C. Hükümleri	108
III. İbra Sözleşmesi (Acceptilatio).....	108
A. Kavram	108
B. Koşulları.....	108
C. Hükümleri	108
IV. Litis Contestatio.....	108
V. Alacaklı ve Borçlu Sifatının Birleşmesi (Confusio)	109
A. Kavram	109
B. Koşulları.....	110
C. Hükümleri	110
VI. Takas (Compensatio).....	110
A. Kavram	110
B. Çeşitleri	110
C. Koşulları	110

XVIII

D. Hükümleri	110
VII. Edimin İmkansızlığı	110
VIII. Ölüm ve Capitis Deminutio	111
IX. Tarafların İradesiyle Borcun Sukutu.....	111
X. Praescriptio Longi Temporis	112
Üçüncü Bölüm İçin Kaynakça	113